

מראי מקומות- זכחים קט"ו

(ג) **מה העלאה שהיא גמר עבודה אף כל שהיא גמר עבודה- ע' בתוס' בסנהדרין (פב:) דכ' דמה דמליקה פטור בחוץ אינו נלמד מכאן, אלא מדכתי' אשר ישחט, על השוחט הוא חייב, ולא על המולק. והק' הערוך לנר שם, למה צריך קרא מיוחד למליקה, תיפוק ל' דאינה גמר עבודה. ותי' משום דאי לא קרא מיוחד למעט מליקה, היינו מחייב על מליקה בחוץ מק"ו משחיטה, דשחיטה ג"כ אינה גמר עבודה** [ויש לפרש זה ע"פ מה שהבאנו באיזה מקומות מהגרי"ז דמה ששוחט בחוץ חייב אינו משום עבודה בחוץ, אלא דין מיוחד הוא בשחיטה, וא"כ הי' שייך לומר דאף דאין שייך לחייב מליקת חוץ משום עבודת חוץ, אבל עכ"פ יהי' יכול לחייבו מדין שחוט חוץ, ולכן שפיר צריך קרא למעטן].

(ד) **וקאי קרי וישלח את נערי בני ישראל- ע' ברש"י כאן ועל התורה, דס"ל דפרשה זו היתה קודם מתן תורה, אולם ע' ברמב"ן על התורה (שמות כ"ד, א'), דנקט דהי' לאחר מתן תורה, וכסדר שנכתב בתורה, וע' מה שהק' עליו החזון איש (קמא מ"א, י"א) מסוגיא זו.**

(ה) **סבור לאותובי ממתי' - ע' בקרן אורה שכ' דנמצא בסוגיין דנח' ר' הונא ור' חסדא בתרתי, א', אם הבכורות עשו העבודה לאחר מתן תורה קודם הקמת המשכן, וגם אם עולה שהקריבו ישראל במדבר אם טעונה הפשט ונתוח או לא. והעיר דלכא' מחלוקת אלו תלויין זב"ז, דאם העבודה היתה בבכורות עד הקמת המשכן, היינו משום דעדיין לא נאמרו כל דיני עבודה, וא"כ עדיין לא נאמרו דיני הפשט ונתוח. ואם כבר נאמרה דין דכהנים עושים עבודה מהר סיני, א"כ כבר נאמרו כל הדינים מהר סיני, וא"כ ה"ה דדין הפשט ונתוח נאמר מהר סיני. אבל הקו' הוא דנח' להיפוך, דלר' הונא, אע"ג דעבודה בכהנים, מ"מ אינה טעונה הפשט ונתוח. ולר' חסדא, אע"ג דעבודה בבכורות, טעונה הפשט ונתוח. וע"ש מש"כ בכל זה באריכות.**

(א) **ומשני ר' דימי לא קשיא וכו'- פרש"י דמדד' דימי מקשינן על ר' הונא, והק' הדברי נחמי', איך מקשינן מר' דימי לר' הונא, האם גברא אגברא קא רמית. וע"ש שפי' (מכח קו' זו וקו' אחרות) דלא כפרש"י. וכ' האילת השחר דלפי מה שהדגיש רש"י דמהי' לו לר' דימי לתרץ כן הסתירה ש"מ דשמייע ל' דמתני' דבר ליואי במחוסר זמן הוא, וקאמר חייב, אע"פ דלשמו לא הי' כשר בפנים, וא"כ שפיר הק' על ר' הונא, דכן הי' מסורה בביאור דברי מתני' דבר ליואי.**

(ב) **כגון שהפריש שתי אשמות לאחריות, דחד מינייהו מעיקרא עולה היא- הק' העולת שלמה, הא אינו עולה לא כל זמן שעדיין לא הקריב האשם, וא"כ למה יהי' חייב בשחוט חוץ לפי ר' הונא, הא עדיין הוי אשם שלא לשמו. ותי' דאה"נ, מיירי דשוב הקריב השני לשם אשם בזמנו ונתכפר בזה, ונמצא דלמפרע הי' זה עולה, וחייב משום שחוט חוץ למ"ד יש ברירה. והק' ע"ז האילת השחר, האם שייך לומר על הבהמה שכבר נשחטה דאח"כ נתברר דבאמת הי' עולה. וגם ק' דצריכין לומר דר' הונא ס"ל יש ברירה. ולכן כ' ליישב באו"א, דכמו מי ששחט בחוץ בהמה דא"א להקריב בבהמ"ק משום חסרון במציאות, למשל, אם הי' רחוק כ"כ מבהמ"ק דכשהקריבו יהי' כבר עבר זמן הקרבתה, דמסתבר דמ"מ חייב משום שחוט חוץ, ה"ה כאן, י"ל דכל מה דאין זה נחשב לעולה הוא משום דחסר במציאות דהשני הוקרב לאשם, וא"כ בזה שפיר י"ל דחייב משום שחוט חוץ [ולכא' הרמין צ"ע]. וע"ע בשפת אמת דכ' דלוי ולואי א' הוא, וא"כ שפיר הק' הגמ' דהלא תני לוי דאשם כשר שלא לשמו, וא"כ שפיר הק' הגמ' דהלא תני לוי דאשם כשר שלא לשמו, דלא כר"א, ואיך איך מתוקמי תנא דבי לוי, הרי ודאי לא אתי כר"א.**

דכשציוה הקב"ה לעשות מצוה, מסתבר דגם ציוה פרטי המצוה, בין במרה ובין בסיני, כדי שיהיו יכולים לעשות המצוה כתיקונה, וא"כ אף דהי' קודם מתן תורה, מ"מ למ"ד דבסיני נאמרו הפרטים, גם קודם מתן תורה נאמרו הפרטים, אם היו מצווים במצוה זו.

(ו) **והכל כשרין להקריב- ע' בחזון איש** (קמא, מ"א, י"ג) שכ' דדין הקרבת קרבן של בני נח, דענין הקרבנות נתנו לב"נ, ונח נצטוה בהקרבת הטהורים, ולהן היו כשרים כל הטהורים. והוסיף החזו"א דנראה דגם מחשבת זמן לית בהו, ולית בהו דין פיגול וטמא, ואולי אף לינה לא פסל בהו, דכל דיני התורה לישראל נאמרו, וישראל בשעת מתן תורה נתמעטו מכל דיני הקרבת בני נח, אלא צריכין להקריב תמימין מאותן המינין הכשרין, ואע"ג דהתורה התירה להקריב בבמה בזמנים ידועים, מ"מ כל דיני הקרבת ישראל נאמרו, אם לא באיזה דינים שנתמעטו בהדיא לענין במות.

(ז) **ונכרים בזמן הזה רשאים לעשות כן- כ'** **העולת שלמה** דמה דאמרי' דנכרים רשאים לעשות כן בזמן הזה, היינו דוקא בבמה, אבל במקדש, אף דנכרים יכולים להביא קרבנות בזמן הזה, מ"מ במקדש אין יכולים להביא חי' או בעל מום, ואף בבמה אין יכולין להקריב אלא טהורים, אבל טמאים אף בעכו"ם אף בבמה פסול.

(ח) **ר' ישמעאל אומר, כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד- כ' החזון איש** (או"ח קכ"ה, ה'), "נראה דאע"ג דמודה ר"י דהרבה מצוות נאמרו פרטית בסיני, כמו שביעית, וכל תורת המשפטים, מ"מ לא ניחא לי' למימר דנאמר גם הפשט ונתוח, דס"ל לר"י דכל הפרטים שנכתבו בתורה ע"פ שנאמרו באהל מועד, לא נאמרו אלו הפרטים בסיני, שאילו נאמרו, היו נכתבין בתורה כנתינתן בסיני, והלכך הפשט ונתוח שנכתב בתורה שנטצוה להם באהל מועד לאמר לישראל, מוכח מזה שלא נאמרה בסיני".

(ט) **ר"ע אומר כללות ופרטות נאמרו בסיני-** הק' **העולת שלמה**, אפי' אם נאמרו הפרטים בסיני, הא מ"מ ודאי לא נאמרו דיני הפשט ונתוח קודם מתן תורה, והרי עולה זו קודם מתן תורה הי', והניח בקו'. וע' **במאירי בחגיגה** (ו:) דכ' דמה דאמרי' דכללות ופרטות נאמרו בסיני, היינו